

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt. *Status prawny energii elektrycznej jako wyznacznik stosunków umownych w polskim prawie prywatnym*

Podstawowym celem pracy doktorskiej jest określenie spójnej kwalifikacji prawnej energii elektrycznej oraz koncepcji jej nabywania, zbywania oraz podejmowania innych czynności prawnych, których przedmiotem może być energia elektryczna. Głównym motywem podjęcia wskazanej problematyki stało się spostrzeżenie, że w oparciu o analizę polskiego porządku prawnego nie jest możliwe precyzyjne ustalenie statusu cywilnoprawnego energii elektrycznej i jego skutków dla rozporządzalności tym dobrem. Wskazany w pracy brak systemowego rozwiązania tej kwestii powoduje konieczność odnoszenia się nie tylko do samego prawa prywatnego, ale także do prawa administracyjnego (przede wszystkim prawa energetycznego) w zakresie bezpośrednio związanym z postawionym problemem badawczym. Jedynie w taki sposób stało się możliwe wykazanie statusu prawnego energii elektrycznej oraz ustalenie sposobu nawiązania, ukształtowania treści i zakończenia stosunków umownych składających się na obrót tą energią, a także zakresu odpowiedzialności stron w ramach tych relacji prawnych.

Podjęte rozważania rozpoczynają się od przedstawienia uwag natury ogólnej dotyczących mechanizmu obrotu energią elektryczną. Umożliwiło to wyznaczenie kierunku rozważań dla całej pracy doktorskiej oraz przesądziło o sposobie wykładni wszelkich regulacji prawnych z tego zakresu, a zwłaszcza art. 555 k.c.

Następnie podjęto próbę ustalenia kwalifikacji prawnej energii elektrycznej. Na obszarze prawa cywilnego udzielenie odpowiedzi na pytanie o cywilnoprawny charakter energii elektrycznej nie jest oczywiste. Głównym powodem takiego stanu rzeczy jest niemożliwość wpisania energii elektrycznej w podstawowe pojęcia prawa cywilnego. W pracy przedstawiono koncepcję prywatnoprawnej kwalifikacji energii elektrycznej, która *de lege lata* stanowi argument przemawiający za prawidłowością stosowania w tym zakresie analogii legis i otrzymanych w ten sposób rezultatów, natomiast *de lege ferenda* będzie stanowić zbiór argumentów przemawiających za odpowiednią zmianą stanu prawnego, która ostatecznie przesądzi o modelu obrotu energią elektryczną i jej wykorzystywaniu w inny gospodarczo uzasadniony sposób.

Prowadząc wskazane powyżej rozważania dostrzeżono, że jedną z cech charakterystycznych obrotu energią elektryczną jest występowanie ostatecznych decyzji administracyjnych albo prawomocnych orzeczeń sądowych wywołujących bezpośrednio lub pośrednio skutki cywilnoprawne, co ma doniosłe znaczenie dla nawiązanych relacji

cywilnoprawnych z zakresu obrotu energią elektryczną. Wskazane zdarzenia prawne stanowią przyczynę nawiązania danego stosunku prawnego albo same go kreują, co wpływa na zakres modyfikacji treści tych relacji prawnych przez same strony.

W dalszej części pracy poruszono problematykę nawiązania, zmiany i wygaśnięcia stosunków umownych dotyczących obrotu energią. Zwrócono uwagę, że tradycyjne sposoby zawarcia umowy na rynku energii elektrycznej stosowane są niekiedy w warunkach obcych prawu cywilnemu, chociażby ze względu na pojawiający się tutaj element przymusu kontraktowania, który bezpośrednio oddziałuje na sposób wykorzystania oferty lub zaproszenia do zawarcia umowy, a także występujące w art. 49a pr. ener. obligo giełdowe, które wymusza na przedsiębiorcach energetycznych zawieranie umów sprzedaży za pośrednictwem giełdy.

Ostatecznie podjęte rozważania prowadzą do ustalenia katalogu umów, na podstawie których następuje „przewłaszczenie” energii elektrycznej lub wykorzystanie jej w inny gospodarczo uzasadniony sposób. Prawo energetyczne dla zwieńczenia procesu dostarczania energii elektrycznej odbiorcom posługuje się czynnością prawną nazwaną „umową sprzedaży”, podobnie jak przy zbywaniu energii pochodzącej ze źródeł niekonwencjonalnych. Jednakże gdy powyższą regulację przeniesie się na obszar prawa cywilnego, może okazać się, że to co w tak oczywisty sposób określa się umową sprzedaży może stanowić odrębny typ umowy nienazwanej, do której na podstawie art. 555 k.c. stosuje się jedynie odpowiednio niektóre przepisy o sprzedaży rzeczy. W pracy poruszono również zagadnienie umów pozwalających na traktowanie energii jako korzyści uzyskiwanej z innej rzeczy.

Summary of a doctoral dissertation titled: *The legal status of electricity as a determinant of contractual relations in the Polish private law*

The main aim of the dissertation is to define a coherent legal classification of electricity and the concept of the buying and selling of it as well as taking other legal actions where electricity is the subject-matter. The main motive for taking up the issues in question was noticing that, based on the analysis of the Polish legal order, it is not possible to precisely determine the civil law status of electricity and its consequences for the disposition of this good. The lack of a systemic solution to this issue indicated in the thesis makes it necessary to refer not only to the private law, but also to administrative law (mainly energy law) in the field directly related to the research problem. Only in this way was it possible to demonstrate the legal status of electricity and to determine how to create, shape the content of and terminate contractual relationships that make up trading in this energy as well as the scope of responsibilities of the parties under these legal relationships.

The considerations under discussion start with the delineation of the mechanism of electricity trading. This enabled the determination of the context for the whole doctoral thesis and determined the manner of interpretation of any legislation in this field, especially Article 555 of the Civil Code.

Then, an attempt was made to determine the legal classification of electricity. In the area of civil law answering the question of the civil and legal nature of electricity ceases to be obvious. The main reason for this is the impossibility of including electricity in the rudimentary concepts of civil law. The thesis presents the concept of private and legal classification of electricity, which *de lege lata* is an argument for the proper application in this regard of analogia legis and thus obtained results, while *de lege ferenda* it will be a set of arguments for the appropriate change of the legal status, which ultimately will determine the model of trading in electricity and its use in another economically reasonable way.

When carrying out the above-mentioned considerations it was noticed that one of the characteristics of electricity trading is the occurrence of final administrative decisions or final judicial decisions that cause direct or indirect civil law effects, which is of major importance for established civil law relations in the field of electricity trading. The acts become the cause of establishing a given legal relationship or they themselves create it, which affects the scope of modification of the content of these legal relationships by the parties themselves.

The further part of the thesis addresses the problem of establishing, changing and termination of contractual relations concerning energy trading. It was noted that traditional

ways of concluding an agreement on the electricity market are sometimes applied in conditions alien to civil law, if only because there is an element of contracting coercion, which directly affects the way the offer is used or the invitation to conclude an agreement, as well as the exchange obligation contained in Article 49a of the Energy Law, which forces electrical energy enterprises to conclude sales agreements through the commodity exchange.

Deliberations towards the end lead to establishing a directory of contracts under which the "transfer of ownership" of electricity or its use in another economically justified way is performed. To finalize the process of supplying electricity to customers, the Energy Law employs a legal act called "contract of sale", just like the sale of energy originating from unconventional sources. However, when this regulation is transposed onto the area of civil law, it turns out that what is so obviously called a contract of sale may constitute a separate type of innominate contract, where, pursuant to Article 555 of the Civil Code, we will suitably apply only certain provisions on selling things. The issue of agreements permitting the use of energy as income coming from other things is also addressed.

